

A ...i Ítéltábla a ...) által képviselt **I.rendű felperes neve (...)** I.r. és a ... Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. ... (...) által képviselt **II.rendű felperes neve (...)** II.r. felpereseknek - a ... ügyvéd (...) által képviselt **dr. I.rendű alperes neve (...)** tartózkodási hely: ... Fegyház és Börtön ...) alperes ellen öröklésből történő kiesés és özvegyi haszonélvezeti jog korlátozása iránt a ...i Törvényszék előtt folyamatba tett perében a 2015. április 27. napján kelt 69.P.25.040/2011/103 számú ítélet ellen az alperes részéről 104. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A ...i Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott rendelkezéseit nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja azzal, hogy az alperes az I. és II.r. felpereseknek az elsőfokú perköltségét 15 napon belül köteles megfizetni.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és II.r. felpereseknek személyenként 254.000 (kettőszázötvennégyezer) Ft másodfokú költséget.

A le nem rótt 2.388.100 (kettőmillió-háromszáznyolcvannyolcezer-egyszáz) Ft fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítélete tényállásában rögzítette, hogy az I. és II. r. felperesek az 1944. június 21. napján született dr. ... gyermekei. Az alperes 1981. február 6-án született, gyermekvárosban nőtt fel. 2008-ban egy pizzériában dolgozott konyhai kisegítőként, havi jövedelme 130.000 Ft-ot tett ki, ebből tartotta fenn a havi 40.000 Ft-ért bérelt Budapest, VII. ... szám alatti 38 m² alapterületű, szoba-konyhás, összkomfortos bútorozatlan lakását. Nélkülözések mellett lehetősége szerint támogatta nevelőanyját.

dr. ... nyugdíjba vonulása előtt ügyvédi tevékenységet folytatott, műgyűjtő volt.

Az alperes és dr. ... 2008. év végén ismerkedtek meg, majd 2009-ben élettársi kapcsolatot létesítettek és együtt éltek a dr. ... 2/2 tulajdoni hányadát képező Budapest XIII. belterület ... hrsz. alatti, természetben a szám alatt található 178 m² alapterületű számos régiséggel berendezett lakásban. Az alperes ezen lakásba 2009. június 25. napján jelentkezett be. Az alperes az élettársi kapcsolat kezdetétől dr. ... kívánságára nem folytatott kereső tevékenységet. Az élettársak rendszeres havi jövedelmét dr. ... 78.000 Ft összegű havi nyugdíja, valamint a tulajdonát képező bérbeadott ingatlanok bérleti díja képezte. Az alperes és dr. ... 2010. április 22. napján kötöttek házasságot. Havonta kb. 500.000 Ft-ot költöttek, amelyből az általuk lakott ... utcai lakás rezsije kb.

100.000 Ft-ot tett ki. Kétnapi rendszerességgel jártak étterembe, biliárdozni, szórakozni. Az alperes életvitele jelentősen megváltozott, nélkülözése megszűnt, étterembe jártak, férje ruhákat vásárolt részére. A megrendült egészségi állapotú, napi rendszerességgel alkoholt fogyasztó dr. ...öt az alperes ápolta. Az alperes részére Budapest ... XIII. kerület Önkormányzata 2010. április 2. napján kelt III/.../4/2010 számú határozatával havi 22.800 Ft ápolási díjat állapított meg.

Dr. ... 2009. márciusától kezdődően több alkalommal állt kórházi kezelés alatt, majd 2010. június 3. napján végintézkedés hátrahagyása nélkül elhunyt. A temetéssel kapcsolatban 2010. június 4. napján felmerült 105.800 Ft-ot és a 2010. június 14. 10.100 Ft költséget az alperes fizette meg.

2011. május 25. napján ... közjegyző .../Ü/741/2010/47/1 számú ideiglenes hatályú hagyatékátadó végzésével a néhai hagyatékát az alperes özvegyi haszonélvezeti jogával terhelt az I. és II.r. felpereseknek adta át:

1. a Budapest XIII. kerület belterület ... hrsz. alatti természetben Budapest XIII. kerület ... u. 5. szám alatt lévő „lakás” megnevezésű ingatlan 2/2 részét 28.000.000 Ft,
2. A Budapest, VIII. kerület belterület ... hrsz.-ú, természetben Budapest, VII. kerület, ... szám alatt lévő ingatlan, összesen 2/2 részét 20.000.000 Ft,
3. az Esztergom belterület ... hrsz.-ú, természetben ... szám alatti ingatlan 1/1 részét 18.000.000 Ft
4. Esztergom belterület ... hrsz.-ú, természetben ... szám alatti ingatlan 1/1 része 28.000.000 Ft

értékben, továbbá 5-10. tételszám alatt ... fekvő ingatlanokat (hányadokat), 11-14. tételszám alatt az örökhagyó nevében lévő betétszámlák 1/1 részét, 15. sorszám alatt az örökhagyó nevében lévő szövetkezeti üzletrészt, 16. sorszám alatt Ford Fiesta típusú személygépkocsi 1/1 részét, 17-116. tételszámig a Budapest XIII. kerület ... u. 5. III/1. szám alatti lakásban felleltározott ingóságokat, köztük

- 33 tételszám alatt felvett 20.000 Ft értékű 250x200 cm-es kézi csomózású szőnyeg 1/1 tulajdoni illetőségét
- 34. tételszám alatt felvett 30.000 Ft értékű Hattyú ágy 1/1 tulajdoni illetőségét
- 35. tételszám alatt felvett 30.000 Ft értékű Artdeco éjjeli szekrény 1/1 tulajdoni illetőségét
- 36. tételszám alatt felvett összesen 100.000 Ft értékű 2 db négyszögletes asztal 1/1 tulajdoni illetőségét
- 42. tételszám alatt felvett 70.000 Ft értékű kerámia és fém csillár 1/1 tulajdoni illetőségét
- 59. tételszám alatt felvett 30.000 Ft értékű 5 ágú csillár 1/1 tulajdoni illetőségét
- 65. tételszám alatt felvett összesen 5.000 Ft értékű TV, DVD, erősítő, hangszóró készülékek 1/1 tulajdoni illetőségét
- 93. tételszám alatt felvett összesen 120.000 értékű 6 db bőr üléses étkező + asztal összetételű garnitúra 1/1 tulajdoni illetőségét, valamint
- 98. tételszám alatt felvett 5.000 Ft értékű mennyezeti lámpa 1/1 tulajdoni illetőségét.

A felperesek keresetükben elsődlegesen a Ptk. 601. § (1) és (3) bekezdésére, valamint a 607. § (2) bekezdésére alapítottnan annak megállapítását kérték, hogy az alperes az öröklésből kiesett, mivel a néhai halálakor az életközösség nem állt fenn. Másodlagosan kérték, hogy a bíróság az alperes özvegyi haszonélvezeti jogát a hagyatékátadó végzés 2. tétele alatt feltüntetett Budapest VII. kerület belterület ... hrsz.-ú, természetben a Budapest VII. szám alatti ingatlanra, s a benne található ingókra korlátozza. Állították, hogy a Ptk. 616.§ (1) és (2) bekezdésében foglaltak szerint ezen ingatlanban az alperes megfelelő lakhatási körülményei biztosítottak.

Az alperes elsődlegesen a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. A másodlagos kereseti kérelem kapcsán a haszonélvezeti jogát a keresettől eltérően a Budapest, XIII. kerület belterület ... hrsz. alatt felvett, Budapest, XIII. ... u. 5. III/1. szám alatti ingatlanra és a benne fellelhető ingóságokra kérte korlátozni.

Az elsőfokú bíróság ítéletében az alperes özvegyi haszonélvezeti jogát ... közjegyző 2011.május 25. napján kelt .../Ü/741/2010/1 számú ideiglenes hatályú hagyatékátadó végzésének

- 2. tételszám alatt felvett 20.000.00 Ft értékű Budapest VII. kerület belterület ... hrsz.-ú, természetben a Budapest VII. ... szám alatt található lakás megnevezésű ingatlan 2/2 tulajdoni hányadára
 - 33 tételszám alatt felvett 20.000 Ft értékű 250x200 cm-es kézi csomózású szőnyeg 1/1 tulajdoni illetőségére
 - 34. tételszám alatt felvett 30.000 Ft értékű Hattyú ágy 1/1 tulajdoni illetőségére
 - 35. tételszám alatt felvett 30.000 Ft értékű Artdeco éjjeli szekrény 1/1 tulajdoni illetőségére
 - 36. tételszám alatt felvett összesen 100.000 Ft értékű 2 db négyszögletes asztal 1/1 tulajdoni illetőségére
 - 42. tételszám alatt felvett 70.000 Ft értékű kerámia és fém csillár 1/1 tulajdoni illetőségére
 - 59. tételszám alatt felvett 30.000 Ft értékű 5 ágú csillár 1/1 tulajdoni illetőségére
 - 65. tételszám alatt felvett összesen 5.000 Ft értékű TV, DVD, erősítő, hangszóró készülékek 1/1 tulajdoni illetőségére
 - 93. tételszám alatt felvett összesen 120.000 értékű 6 db bőr üléses étkező + asztal összetételű garnitúra 1/1 tulajdoni illetőségére, valamint
 - 98. tételszám alatt felvett 5.000 Ft értékű mennyezeti lámpa 1/1 tulajdoni illetőségére
- korlátozta. Ezt meghaladóan az I. és II.r. felperesek keresetét elutasította. Az I.r. felperesnek teljes személyes költségmentességet engedélyezett és kötelezte a II.r. felperest külön felhívásra 416.200 Ft illeték állam javára történő megfizetésére. Megállapította, hogy a fennmaradó 483.750 Ft illetéket a Magyar Állam viseli. Kötelezte az alperest a felperesek részére fejenként 1.000.000-1.000.000 Ft perköltség megfizetésére.

Döntése indokolásában a felperesek elsődleges kereseti kérelmét alaptalannak találta. Megállapította, hogy az alperes és a néhai életközössége az alperesi lakcímbeljelentéstől, 2009. június 25. napjától kezdődően valószínűleg fennállt, a felperesek az életközösség hiányát nem bizonyították, ezért az alperes öröklésből való kiesésére nem hivatkozhatnak.

A másodlagos kereseti kérelem kapcsán a Ptk. 616. § (2) bekezdésének felhívását követően úgy foglalt állást, hogy az alperes lakhatását a ... utcai 178 m²-es ingatlannál kisebb alapterületű 88 m²-es, belvárosi ... úti ingatlan megfelelően biztosítja. A nagyobb ingatlan a szükségleteit messze meghaladja és annak fenntartása is jelentős költséggel jár. Álláspontja szerint az ítélet rendelkező részében felsorolt ingóságok alkalmasak arra, hogy az alperes a két és fél szobás lakást azokkal berendezve a lakást olyan mértékben tegye komfortossá, mint amilyen a néhaival közösen lakott lakás volt.

Vizsgálta, hogy szükséges-e az alperes haszonélvezetében hagyni olyan vagyontárgyakat, amelyek hasznainak szedéséből jövedelme származik. Utalt a bírói gyakorlatra, mely szerint a túlélő házastársat nem szabad a korábbi környezetéből kiragadni és a kialakult szükségletei fedezetét olyan mértékben csökkenteni, hogy az a megszokott életszínvonala jelentős csökkenését eredményezze. Rámutatott arra, hogy a perbeli esetben az alperes és a néhai életközössége - beleszámítva az élettársi életközösség időtartamát is - legfeljebb egy évig állt fenn, 2009. június 25. napjától 2010.

június 3. napjáig. Ez alatt az időszak alatt az alperes bizonyos mértékben hozzászokhatott a jelentős mértékben javult életkörülményeihez, azonban az életközösség, azon belül a házasság rendkívül rövid időtartama nem indokolta, hogy további, esetlegesen bérbeadás útján hasznosítható ingatlan maradjon az özvegy haszonélvezetében.

Kiemelte, hogy az alperes keresőtevékenységét önként, a néhai kívánságára adta fel, az állagörökös felperesektől ugyanakkor nem várható, hogy ennek következményeit viseljék. Az alperes megélhetését biztosító jövedelemforrás nem további vagyontárgyak feletti haszonélvezeti joga, hanem ismételt munkába állása kell, hogy biztosítsa. Annak következményeit pedig, hogy az alperes szabadságvesztés büntetését tölti, szintén az alperesnek kell viselnie.

Az ítélet ellen - helyesen - az alperes élt fellebbezéssel, melyben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását kérte akként, hogy a bíróság a haszonélvezeti jogát a Budapest, XIII. ... u. 5. III/1 szám alatti ingatlanra és a benne található ingóságokra, valamint az Esztergom, ... szám alatti, az Esztergom, ... szám alatti ingatlanra és a ... szám alatti garázsra korlátozza. Kérte továbbá felpereseket a másodfokú költség viselésére kötelezni.

Megismételte az elsőfokú eljárásban előadottakat, mely szerint dr. ... 2006-ban ismerkedett meg, 2008. év végén létesítettek élettársi kapcsolatot és a kezdetektől fogva a Budapest, XIII. ... u. 5. III/1. szám alatti ingatlanban éltek együtt.

Néhai férje kívánságára kereső tevékenységet nem folytatott, azonban férjét a kapcsolatuk fennállása alatt ápolta. Előadta továbbá, hogy átlagon felüli életet éltek, havi kiadásaik elérték az 500.000 Ft-ot, amelyet főként az esztergomi ingatlanok kiadásából és férje megtakarításából fedeztek. Álláspontja szerint a haszonélvezeti jogának az ítéletben megjelölt ingatlanra való korlátozása súlyos sérelmet jelent számára. A Ptk. 616. § (2) bekezdésének, valamint a BH 1986.232 és 233., valamint a BH 1981.18 számú jogesetek felhívását követően megerősítette, hogy a ... utcai ingatlan számára teljesen idegen környezet, az elsőfokú bíróság által megjelölt ingóságok pedig a minimális szükségleteket sem biztosítják.

Sérelmezte, hogy nem derül ki az indokolásból, hogy mi alapján választotta ki az adott ingóságokat az elsőfokú bíróság. Ismételten hangsúlyozta, hogy a ... utcai ingatlanban sohasem lakott, férjével a ... utcai berendezett ingatlanban éltek, az volt az otthona, amelyet fenn is tudna tartani, amennyiben a bíróság az esztergomi ingatlanok tekintetében is fenntartaná a haszonélvezeti jogát.

Előadása szerint az elsőfokú bíróság szubjektíven, a jogszabályi rendelkezések figyelmen kívül hagyásával arra a feltételezésre alapozta a rendelkezését, hogy egy év nem elegendő bizonyos életkörülmények megszokására, ugyanakkor álláspontja szerint a jogszabályok nem írnak elő minimális időtartamot az együttélésre vonatkozóan.

Az alperes a fellebbezési tárgyaláson akként nyilatkozott, hogy a ... úti ingatlanon a közműtartozások miatt a szolgáltató a vizet, gázt és villanyt is kikötötte. A szabadságvesztés büntetésének lejártát követően ezen ingatlanba beköltözött, de anyagi helyzete miatt csak a villanyszolgáltatást tudta visszaállíttatni, a lakásban víz és gáz továbbra sincs. Előadta, hogy súlyos cukorbeteg, állandó orvosi kezelés alatt áll, leszálalékolása folyamatban van.

Az I.r. felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az alperes másodfokú eljárással okozott költségeinek megfizetésére való kötelezését kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a peradatok Pp.206. § (1) bekezdésében meghatározott helyes mérlegelésével állapította meg a tényállást és abból helytálló jogi következtetést vont le.

Kiemelte, hogy az örökhagyó súlyos alkoholbeteg volt, személyisége a betegség következtében

rendkívül befolyásolhatóvá vált. Az akaratgyenge örökhagyót az alperes kihasználta, állapotával visszaélve munkátlan életre rendezkedett be, életvitelüket a felelőtlen költekezés jellemezte. Rámutatott arra, hogy az örökhagyó és az alperes mindössze 42 napot éltek házassági kötelékben és az alperes azon túl, hogy az örökhagyót anyagilag kihasználta, őt betegségében nem ápolta, az italozástól nem tartotta vissza. Utalt továbbá arra, hogy az alperest a büntetőbíróság hosszabb tartamú végrehajtható szabadságvesztésre ítélte, amely büntetést az alperes le is töltött.

Álláspontja szerint az alperes ezen életvitelre igényt nem alapíthat, ugyanakkor a bíróság az alperes szükségleteit, igényeit tárgyilagosan felmérte. Az elsőfokú bíróság ennek alapján az alperes özvegyi haszonélvezeti jogát egy 20.000.000 Ft értékű 88 m² alapterületű belvárosi lakásra és a megfelelő berendezési tárgyakra korlátozta. Álláspontja szerint nincs jogi akadály annak, hogy a bíróság a haszonélvezetet azokon a vagyontárgyakon is korlátozza, amelyeknek a megváltását egyoldalú kérelemre a jogszabály nem engedi meg, mert a Ptk. 616. § (2) bekezdésében foglalt feltételek indokoltan fennállnak a jelen ügyben.

A II.r. felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltség viselésére való kötelezését kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást teljes körűen feltárta, a peradatokból helytálló ténybeli és jogi következtetéseket vont le, indokolási kötelezettségének is eleget tett, ennél fogva ítélete érdemben helyes.

Megismételte a keresetlevélben foglalt tényállításait kiemelve azt, hogy az alperes és az örökhagyó az örökhagyó számlájáról tetemes összeget, 16.753.000 Ft-ot vettek ki kb. egy év alatt, amelyet a peradatok szerint nem saját életszínvonaluk emelésére fordítottak, hanem azt az alperes saját részére félretette. Hangsúlyozta, hogy a ... utcai lakás elsősorban az örökhagyó otthona volt, bár oda állítása szerint beköltözött az alperes is, mégis az örökhagyót a kórházi tartózkodása után a nevelőanyja Frangepán utcai lakásába vitte „haza”. Utalt még arra, hogy az alperes a per időtartama alatt jogerős szabadságvesztés büntetését töltötte a ... BV Intézetben, így számára a megszokott környezet szempontjából a két budapesti lakás között már nincs különbség, mindkettő idegen környezetnek számít. Azt pedig, hogy a megszokott környezetéből kikerült, az alperes saját magatartása idézte elő. Előadta továbbá, hogy az alperes szabadulása óta ismeretlen helyen tartózkodik, nem lakik a ...i utcai lakásban, az jelenleg is le van zárva. Az alperesnek tehát semmilyen érdeksérelmet nem okoz, ha az ítéletben meghatározott vagyontárgyakkal beköltözik a ... úti lakásba. Kiemelte, hogy az örökhagyó által felhalmozott vagyon még csekély részben sem volt az alperes munkájának eredménye, így amennyiben az általa kért további ingatlanokon haszonélvezeti joga fennmaradna, az a felpereseket méltánytalanul sérelmes helyzetbe hozná, figyelemmel az alperes vagyonában lévő, az örökhagyó bankszámlájáról felvett jelentős pénzeszközökre is.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és helytálló az arra alapított jogi döntése is, azt az ítéletábra minden tekintetben osztja.

A fellebbezés kapcsán az ítéletábra csupán azt emeli ki, hogy a Ptk. 615. § (1) bekezdésében meghatározott özvegyi jog az örökhagyóval fennállt házassági köteléken alapul. A perbeli esetben az örökhagyó és az alperes 2010. április 22. napján kötöttek házasságot, az örökhagyó pedig 2010. június 3. napján elhunyt. Az özvegyi haszonélvezeti jogot keletkeztető jogviszony tehát mindössze másfél hónapig állt fenn. Ebből következően a jelen jogvita elbírálásakor azon a bírói gyakorlatban kialakult elv, mely szerint a túlélő házastárs részére a megszokott lakókörnyezetét kell biztosítani, nem érvényesülhet. Egyebekben az alperes számára a ... úti ingatlan nem jelent idegen környezetet, hiszen az örökhagyóval való együttélését megelőzően is a VII. kerületben bérelt ingatlant. Megjegyzi az ítéletábra, hogy az alperes fellebbezésében megjelölt eseti döntések eltérő tényállású

ügyekben születtek, melyekben az idősebb életkorú túlélő házastárs az örökhagyóval hosszabb ideig élt házassági kötelékben. Az alperes által hivatkozott bírói gyakorlat ilyen rövid együttélés esetére, illetőleg ilyen fiatal özvegyre az ítéltábla álláspontja szerint sem vonatkoztatható.

Az elsőfokú bíróság által megjelölt vagyontárgyak köre,- így a Budapest belvárosi 88 m²-es lakás - valamint a szükséges berendezési tárgyak az alperes szükségleteit kellőképpen fedezik. Az alperes bár cukorbetegségére hivatkozott, azonban munkaképtelenségét nem bizonyította, életkora alapján elvárható, hogy kereső tevékenységet folytasson, megélhetését ebből biztosítsa, ezért az ítéltábla sem látta indokoltnak, hogy az alperes haszonélvezetébe a bíróság további, bérbeadás útján hasznosítható ingatlanokat hagyjon.

Mindezek alapján a ...i Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.253. § (2) bekezdése alapján - utalással a Pp.254.§ (3) bekezdésére - helyes indokai alapján helybenhagyta.

Az alperes fellebbezésében a ... utcai ingatlanra, annak berendezési tárgyaira, valamint két esztergomi ingatlanra kérte az özvegyi haszonélvezeti joga korlátozását, ezen vagyontárgyak összértéke 82.823.500 Ft, amely összeget csökkenteni kell az elsőfokú bíróság által az alperes haszonélvezetében hagyott vagyontárgyak értékével. A fellebbezett érték ezen összegnek az 1990. évi XCIII. tv. 72. §-ában meghatározott hányada, azaz 29.863.800 Ft. A fellebbezett érték alapján lerovandó 2.388.100 Ft fellebbezési illetéket az alperes személyes költségmentessége folytán a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. és 14. §-ai alapján az állam viseli, míg az eredménytelenül fellebbező alperes a Pp.78. § (1) bekezdése szerint köteles az I. és II.r. felperesek részére a 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 39.§ (2),(5) és (6) bekezdése alapján személyenként a 200.000 Ft + Áfa összegű munkadíj megfizetésére.

Budapest, 2016. január 26.

dr. Szabó Györgyi sk.
törvényszéki bíró, előadó

Vargáné dr. Erdődi Ágnes sk.
törvényszéki tanácselnök
a tanács elnöke

dr. Gajdos István sk.
törvényszéki bíró